

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Огнян Константинов

за дисертационния труд на Богдан Иванов Станев на тема
***„Специфични технически и интерпретационни проблеми в
клавирните извлечения от партитура на концертите за
виолончело в до мажор и ре мажор от Й. Хайдн, за контрабас
във фа диез минор от С. Кусевицки, за виола от П. Хиндемит
„Der Schwanendreher” и за виола от У. Уолтън***

за присъждане на образователната и научна степен „доктор” в
професионално направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство

Биографични данни за докторанта

Богдан Станев учи пиано при Хачик Михряян и Бисера Андреева в СМУ „Проф. В. Стоянов”, Русе, където завършва средното си образование през 1985 г. От 1987 г. учи в НМА „Проф. Панчо Владигеров” като студент по пиано на проф. Боян Воденичаров и проф. Теодора Несторова, и камерна музика при проф. Венцеслав Николов. Дипломира се като магистър през 1992 г. През годините е участвал като акомпанятор в майсторските класове на Юрий Башмет, Волфганг Клос, Мигел да Силва, Аври Левитан, Стефан Попов, Мишел Вийон, Петру Юга, Джузепе Етори и др. Контактът с тези големи изпълнители и педагози несъмнено е повлиял, и е предпоставка за изводите, съжденията и препоръките в тази дисертация. Богдан Станев е изнасял концерти в България, Гърция, Турция, Франция, Италия, Ирландия, Норвегия, Австрия, Белгия. Участва във множество фестивали като „Варненско лято”, „Мартенски музикални дни”, „Софийски музикални

седмици”, Фестивал на камерната музика в Пловдив и др. Има осъществени записи за БНТ, БНР, телевизия „Европа” и др. От 1990 г. до днес е акомпаниятор в катедра „Струнни инструменти” на ИФ на НМА „Проф. Панчо Владигеров”, от 2006 г. преподава „Клавирен съпровод” в катедра „Камерна музика и съпровод”.

Дисертационният труд на тема „Специфични технически и интерпретационни проблеми в клавирните извлечения от партитура на концертите за виолончело в до мажор и ре мажор от Й. Хайдн, за контрабас във фа диез минор от С. Кусевицки, за виола от П. Хиндемит „Der Schwanendreher” и за виола от У. Уолтън” предложен за защита от Богдан Станев е с обем от 232 стр. Съдържа увод, четири глави, заключение, библиография, изброяване на приносите на труда, публикации по темата. Приложени са 166 нотни примера, както и интернет линкове. Дисертацията е добре структурирана и оформена.

Уводът представя насоките, целите и задачите, които докторантът Богдан Станев разглежда в дисертацията. Коментирани са актуалността и полезността, обекта, предмета, целта и методите на изследването. Докторантът отбелязва очакваните според него ползи и резултати от дисертационния труд – придобиване и реализация на теоретични и практически умения, свързани с клавирния съпровод.

Първата глава съдържа шест подточки. В тях са разгледани развитието и съвременните тенденции в дисциплината „Клавирен съпровод”, основанията за избор на разглежданите в труда произведения, основните ансамблови и интерпретационни проблеми, които ще бъдат изследвани. Подчертани са обективните технически трудности при клавирната

реализация на оркестрови партитури (стр.14). Отделено е специално внимание на тембровите особености и тоновия обем на инструментите на които ще се акомпанира (стр. 17, 18). Коментирани са щрихите при струнните инструменти и тяхната коректна клавирна еквивалентност (стр. 21, 22). В края на главата дисертантът прави обобщен исторически и структурен анализ на избраните концерти. Направените в първа глава изводи и съждения са основа за изследването в следващите глави.

Във **втората глава** на дисертацията си, Богдан Станев разглежда концертите за виолончело №1 и №2 от Й. Хайдн. В началото дисертантът прави кратък исторически преглед на концертите за виолончело на Хайдн, времето и артистите, за които са създадени. Общото за анализа и на двата концерта е, че докторантът коментира и предлага коректно, а не буквално пренасяне на щрихи от партитурата в клавирното извлечение (стр. 50, 51, 57, 82), правилно са отбелязани артикулационни и пунктуационни неточности, които биха възникнали при несъобразени с клавирното естество щрихи. Предложени са конкретни варианти, които според докторанта са по-добри за акустичния комфорт на солиста (промени в октавовата теситура, редуциране на хармоничен пълнеж, промени в динамиките спрямо партитурата). Предпоставка за точността на анализите и предложенията на Богдан Станев е фактът, че подробно са разгледани партитури и клавирни извлечения на водещите издателства в света - Peters, Schott, Henle, Breitkopf&Härtel, Suprafon, Музыка и др. Това позволява на дисертанта да обоснове необходимостта от корекция на отделни тонове в различните гласове (вследствие на печатни или редакторски грешки).

Третата глава на дисертацията е посветена на техническите и интерпретационни проблеми в клавирните адаптации на Концерт оп.3 за

контрабас от Сергей Кусевицки. Съдържа две подточки – в първата е направена кратка историческа справка за Кусевицки, във втората се анализира и разглежда Концерт оп.3. Маниерът на работа на докторанта Станев е подобен на предишната глава – кратък анализ, следват произтичащите от анализа коментари и предложения. Отново са разгледани множество издания и редакции: Peters – Forsberg/Jurgenson, LMP – David Walter, I. Trankus (клавирно извлечение), изд. Музика – София (редакция на проф. Николай Николов). Предложени са промени в динамики и щрихи при представяне на партитурата в клавирен вариант (стр.129 -131, 135, 143, 145), както и конкретни решения за педализацията.

Четвъртата глава съдържа две подточки, в които се разглеждат два от най-популярните и изпълнявани концерта за виола – “Der Schwanendreher” на Паул Хиндемит и Концерта за виола на Уилям Уолтън. Богдан Станев е направил интересен и обстоен преглед на развитието на П. Хиндемит като виолист и композитор. Подобно на предишните глави, след анализ на партитурата, са предложени динамични и щрихови промени, целящи по-коректно клавирно представяне (стр. 151-154,156). Вследствие на нетрадиционния оркестров състав (виолончели, контрабаси и духови инструменти) са предложени конкретни решения, свързани с тембровите нюанси в клавирната партия (стр. 161, 166, 177). Все пак, както казва дисертантът Станев, прецизните изисквания на композитора, както и наличието само на едно издание (Schott) улеснява работата на акомпанятора (стр. 179). Втората подточка е посветена на Концерта за виола от Уилям Уолтън. Направен е преглед на живота и развитието на композитора. Коментирана е интересната подробност, че Концертът е посветен на големия английски виолист Лайонел Тертис, но премиерата е реализирана от Паул

Хиндемит. В анализа на концерта са използвани две редакции и оркестрации на Уолтън, и две клавирни извлечения – на Уолтън и на Дж. Пратли. Този факт дава възможност за субективна интерпретация (стр.221). Начинът на работа е сходен с предишните глави – след анализ са направени съответни предложения. Така например е коментирано провеждането на средните гласове във фактурата (стр. 183 -184). Специално искам да отбележа препоръките на доторанта Станев за правилното изпълнение на струнния щрих „пицкато” на пиано (стр. 197).

В **заклучението** докторантът Богдан Станев описва най-важните акценти от изследването в дисертацията.

Библиографията представя използваната литература – 26 заглавия от български, руски и англоезични автори, 17 клавирни извлечения, 9 партитури, 29 видео и звукозаписи от You Tube, 5 материала от различни интернет сайтове.

Богдан Станев представя 5 основни **приноса на дисертационния труд**. Смятам, че те отразяват вярно качествата и достойнствата на работата му.

По темата на дисертационният труд предстои да бъдат публикувани четири публикации в брой №4 на списание „Докторантска Академия” (УД62/20.09.2021).

В **заклучение** мога да кажа, че дисертационният труд на тема „Специфични технически и интерпретационни проблеми в клавирните извлечения от партитура на концертите за виолончело в до мажор и ре мажор от Й. Хайдн, за контрабас във фа диез минор от С. Кусевицки, за виола от П.

Хиндемит „Der Schwanendreher“ и за виола от У. Уолтън“ предложен за публична защита от докторанта Богдан Станев има безспорни приноси характеристики. Изследвани са техническите и ансамблово-интерпретационни проблеми при клавиричните адаптации на коментираните произведения, въз основа на това са предложени конкретни изпълнителски решения. Големият практически (педагогически и концертен) опит на докторанта способства за точността, коректността и достоверността на направените изводи и предложените практически решения. Дисертацията има изключителна практическа насоченост и полезност, би била от полза на всеки корепетитор, който има досег с изследваните творби. Също така, тя ще е интересна на всички виолисти, виолончелисти и контрабасисти, на които предстои да изпълнят тези значими за класическата музика произведения.

Въз основа на всичко написано дотук, убедено предлагам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство“ на Богдан Иванов Станев.

София

проф. д-р Огнян Константинов